

A felelősségtudatnak és érzésnek ez a foka csak igen fejlett nevelői gondolkodásnak lehet sajátja.

Amit a szerző fogyatékoságnak tart munkájában, hogy t. i. nem irodalmi alapon tárgyalja a kérdést, hanem — mások tanulmányozása helyett — saját gondolatainak kifejtésével járult a magyar közönségtudat ápolásához, inkább előnynek számít. Frisebb és meggyőzőbb így minden sora.

Az egész munka nevelői gondolkodásból fakadt. A nemzet jelen állapotával való elégedetlenség adta a szerző kezébe a tollat s a nemzet minőségének emelése, azaz a javítás volt a szándéka. Ezért sorolható a komoly magyar művelődéspolitikai törekvések termékei közé.

Jankovits Miklós.

Kósa Szabó Erzsébet: A gyermeknyelv pedagógiájának alapvonalai.

Budapest, 1936. 8-r., 39 lap.

A nativisztikus felfogás híveivel szemben a szerző a nyelvpedagógia létjogosultságának álláspontjára helyezkedik. A gyermek nem maga alkotja meg nyelvét, mint az őseber, aki nyelvformálási ősi hajlamát egyedül fejleszti ki nyelvvé. A gyermek nem a semmiből alkot, hanem a környezetétől átvett nyelvi anyagba nyúl bele szabadon. A nyelvhasználat idejét megelőzi az előkészítés korszaka. A gyermek beszéde elejente elemi asszociáción alapuló pszichológiai tevékenykedés. Logikai természetűvé akkor válik, amikor a gyermek rájön a szavak szimbolum-értékére. Ettől fogva szociális értékű a beszéde. A pusztán ösztönösen működő nyelvkészség sohasem lenne képes ennek a szociális alkotásnak a kitermelésére. Ezért válik szükségessé a céltudatos pedagógiai beavatkozás.

A gyermek szellemi fejlődése szempontjából három korszakot kell megkülönböztetni: az ösztönös tanulást, a tapasztalati tanulást és a belátó cselekvés idejét. Ezek a korok össze is folynak. Megkülönböztetjük továbbá a beszédtanulást és a nyelvtanulást korszakát is.

Az előbbi a kiáltozás korában kezdődik. Ebben az időben feladatunk csak az, hogy ne nyomjuk el a gyermek mellkasfejlesztő normális kiáltozási tevékenységét. A gögicselés idején a gögicselési kedvet, az utánzó tevékenységet kell ébren tartanunk azzal, hogy a gyermek előtt világos színezetű hangokat ejtünk. Egyre növekvő társaskörbe kell a gyermeket bevonnunk. (Testvérek, pajtások, óvoda.) Szeretettel kell javítanunk hibáit. — A nyelvtanítás korszaka akkor kezdődik, mikor tanításunk kiterjed a szavak fogalmi megfeleltetésére is. Segítenünk kell a gyermeket megtalálni a megfelelő szót. Felelnünk kell kérdéseire. Időnkint még többet is kell adnunk, mint amit fogalmilag birtokába tud venni, de felesleges nehézségek, bonyodalmas mondatok elé ne állítsuk őt. A kimondott szó megmásíthatatlanságára és kötelező erejére kell őt nevelnünk. Csak anyanyelvi fejlődése befejezése után fogjuk őt idegen nyelvekre. Beteges jelenségek felléptekor folyamodjunk orvoshoz.

A szerzőnk kis művében nagy szorgalommal összegyűjtött anyag eléggé bőven tájékoztat a kérdés mai állásáról s így törekvése az ehhez a tárgykörhöz tartozó ismeretek összefoglalására elismerést érdemel.

Kenyeres Eleménné.